

GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

Krzysztof Lissowski

Warszawa, dnia 09.03. 2018 r.

DZP-WG.6401.06.4.2018.bp

DECYZJA

Na podstawie art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257, z późn. zm.) – dalej "kpa" oraz art. 56 ust. 1 pkt 1 i ust. 4 pkt 1-3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 142, z późn. zm.), po rozpatrzeniu wniosku Podlaskiej Izby Rolniczej (data wpływu: 23 lutego 2018 r.), skorygowanego w dniu 8 marca 2018 r., o wydanie zezwolenia na odstępstwo od zakazu umyślnego zabijania 20 osobników żubra (*Bison bonasus*) ze stada bytującego poza obszarem Natura 2000 Puszcza Białowieska PLC200004 na terenie gmin: Narewka, Narew, Hajnówka, Czyże, Dubicze Cerkiewne, Kleszczele, Orla, Bielsk Podlaski,

zezwalam

Podlaskiej Izbie Rolniczej na zabicie przy użyciu broni myśliwskiej lub środków farmakologicznych do 20 osobników żubra (*Bison bonasus*) bytujących na terenie gmin: Narewka, Narew, Hajnówka, Czyże, Dubicze Cerkiewne, Kleszczele, Orla, Bielsk Podlaski:

1. W przypadku zabijania osobników ze względów innych niż choroba, czynności wykonywane będą w terminie: do 31 marca 2018 r. oraz od 1 października 2018 r. do 31 marca 2019 r.
2. Zabijane będą w pierwszej kolejności osobniki: poważnie chore (choroba uniemożliwiająca danemu osobnikowi prawidłowe funkcjonowanie w środowisku, w tym zakaźna, stanowiąca zagrożenie epizootyczne), poważnie ranne lub w bardzo złej kondycji, agresywne, a w dalszej kolejności osobniki wyrządzające uporczywe szkody w gospodarce rolnej, leśnej lub innych rodzajach mienia.
3. Możliwe jest zabijanie:
 - a) do 5 osobników na terenie gmin w obrębie których położone jest Nadleśnictwo Browsk;
 - b) do 7 osobników na terenie gmin w obrębie których położone jest Nadleśnictwo Hajnówka;
 - c) do 8 osobników na terenie gmin w obrębie których położone jest Nadleśnictwo Bielsk.
4. Zabicie przy użyciu broni myśliwskiej będzie wykonywane przez osoby wyznaczone przez Nadleśniczych Nadleśnictw: Browsk, Hajnówka i Bielsk posiadających odpowiednie uprawnienia do korzystania z broni myśliwskiej; nazwiska i funkcje osób dokonujących odstrzału konkretnych osobników żubra zostaną dołączone do sprawozdania z wykonania decyzji.
5. Zabicie za pomocą środków farmakologicznych wykonane będzie przez lekarza weterynarii; informacje na temat osób wykonujących tę czynność zostaną dołączone do sprawozdania.

6. Eliminacja żubrów ze względu na ich stan zdrowotny dokonywana będzie po pisemnym potwierdzeniu takiej konieczności przez lekarza weterynarii; w przypadku, gdy nie jest możliwe niezwłoczne uzyskanie takiego dokumentu, a zabicie żubra jest niezbędne w celu zapobieżenia znacznemu cierpieniu zwierzęcia, eliminacja może być wykonana na podstawie oświadczenia osoby dokonującej odstrzału.
7. Eliminacja żubrów agresywnych (uciążliwych) dokonywana będzie na podstawie konkretnych zgłoszeń oraz notatek sporządzonych przez pracowników poszczególnych nadleśnictw.
8. Zabijanie żubrów wyrządzających znaczne szkody w gospodarce rolnej lub leśnej lub innych rodzajach mienia odbędzie się na podstawie konkretnych zgłoszeń oraz notatek sporządzonych przez pracowników poszczególnych nadleśnictw.
9. Każdy zabity żubr zostanie zbadany przez lekarza weterynarii i zostaną pobrane próbki do badań, w szczególności pod kątem występowania prątki gruźlicy bydłowej. Na tę okoliczność będzie spisany protokół zawierający informacje o wyeliminowanym osobniku (wiek, płeć, nr ewidencyjny lub rodowodowy, przyczyna eliminacji, informacje o ewentualnych zmianach patologicznych) oraz dokumentacja fotograficzna rejestrująca zmiany chorobowe.
10. Na podstawie informacji o których mowa w pkt. 4-8 zostanie sporządzony protokół z eliminacji każdego z żubrów, który wraz z dokumentami, o których mowa w punkcie 9, zostanie dołączony do sprawozdania.
11. W przypadku zainteresowania ośrodków naukowych pobraniem materiału do badań od przedmiotowych osobników, wnioskodawca umożliwi tym jednostkom wykonanie stosownych czynności.

Zezwolenie jest ważne do dnia 31 marca 2019 roku.

Zobowiązuję Podlaską Izbę Rolniczą do przedłożenia w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska informacji z zakresu wykorzystania zezwolenia, w terminie do dnia 30 kwietnia 2019 r., oraz przesłania kopii tej informacji do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku. Do przedmiotowego sprawozdania dołączone zostaną protokoły z eliminacji każdego żubra, o których mowa w pkt. 10 warunków niniejszego zezwolenia.

W sprawozdaniu przekazana zostanie ponadto informacja na temat tego, z których zabitych zwierząt i do jakich celów zostały pobrane okazy oraz które ze zwierząt i w jaki sposób zostały zutilizowane po ich zabicu.

UZASADNIENIE

Wnioskiem, który wpłynął do tut. urzędu w dniu 23 lutego 2018 r., Podlaska Izba Rolnicza zwróciła się do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o wydanie zezwolenia na umyślne zabicie przy użyciu broni myśliwskiej lub środków farmakologicznych do 20 osobników żubra ze stada wolnego, bytującego na terenie gmin: Narewka, Narew, Hajnówka, Czyże, Dubicze Cerkiewne, Kleszczele, Orla, Bielsk Podlaski. W dniu 8 marca 2018 r. wniosek został skorygowany w zakresie czasu wykonywania wnioskowanej czynności w odniesieniu do osobników chorych.

We wniosku wskazano, że żubry bytujące poza kompleksem leśnym powodują z roku na rok coraz większe szkody na terenach będących w użytkowaniu rolników - na przełomie ostatnich 5 lat zauważalny jest znaczny wzrost liczby wniosków o odszkodowanie za szkody wyrządzone przez żubry oraz przeznaczonych na ten cel kwot odszkodowania. Powołano się przy tym na dane pochodzące od Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w

Białymstoku, zgodnie z którymi w 2013 roku z rejonu i okolic Puszczy Białowieskiej wpłynęły 44 wnioski, za które odszkodowanie wypłacono na kwotę 85 144,00 zł., w 2014 roku wpłynęło już 71 wniosków za które odszkodowanie wypłacono na kwotę 136 451,00 zł. W roku 2015 oszacowano 98 wniosków na kwotę 227 208,60 zł, zaś w roku kolejnym - 93 wnioski na kwotę aż 663 896,19 zł. W roku 2017 rozpatrzono 134 wnioski, za które przyznano odszkodowanie na kwotę 815 404,91 zł.

Po przeanalizowaniu miejsc występowania szkód wyrządzonych przez żubry jednoznacznie stwierdzono, iż również liczba zgłoszeń szkód na terenie, którego dotyczy wniosek (tj. poza obszarem Natura 2000 Puszcza Białowieska) rokrocznie wzrasta. W 2013 r. rolnicy dokonali 13 zgłoszeń, w 2014 r. - 20 zgłoszeń, w 2015 r. - 30 zgłoszeń, w 2016 r. - 52 zgłoszeń. W 2017 roku do RDOŚ wpłynęły 54 zgłoszenia. Największe obszarowo szkody odnotowano w latach 2016-2017 na terenie gmin Dubicze Cerkiewne oraz Orla.

Wnioskodawca podkreślił również, że zgodnie z informacjami przekazanymi przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Białymstoku, w celu zmniejszenia szkód spowodowanych przez żubry podejmowane były wcześniej działania w postaci zezwoleń na umyślne płoszenie osobników żubra. Ponadto BPN prowadził kontraktację łąk.

Pismem z dnia 2 marca 2018 r., znak: DZP-WG.6401.06.4.2018.bp.1, organ zwrócił się do Państwowej Rady Ochrony Przyrody z prośbą o wyrażenie opinii w przedmiotowej sprawie. Pismem z dnia 5 marca 2018 r., znak: PROP/KZ/03/2018, Komisja ds. Zwierząt PROP pozytywnie zaopiniowała przedmiotowy wniosek.

Żubr (*Bison bonasus*) objęty jest ścisłą ochroną gatunkową na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 2183).

Na podstawie art. 52 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody oraz § 6 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia zabrania się zabijania osobników dziko występujących zwierząt należących do gatunków objętych ochroną ścisłą.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 4 ustawy o ochronie przyrody, może zezwolić na odstępstwo od zakazu umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt należących do gatunków objętych ochroną ścisłą, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli dane działania nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów oraz w przypadku zaistnienia jednej z przesłanek określonych w art. 56 ust. 4 pkt 1-6 ww. ustawy.

W Polsce, według stanu podawanego w Księdze Rodowodowej Żubrów, na koniec 2016 roku żyło 1698 żubrów, w tym 596 należało do stada bytującego na terenie Puszczy Białowieskiej. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Białowieski Park Narodowy, który sprawuje nadzór nad stadem wynika, że w ubiegłym roku w stadzie urodziło się 95 cieląt oraz ubyło 21 osobników. Zatem powiększyło się ono o 74 osobniki w stosunku do 2016 roku.

Zabijanie będzie dotyczyć głównie osobników chorych (m.in. na nekrotyczne zapalenie napletka samców (NZN) oraz mających inne problemy zdrowotne dotykające populację), agresywnych oraz powodujących znaczące szkody.

Od dłuższego czasu podstawową przyczyną eliminacji osobników żubra na terenie Puszczy Białowieskiej jest NZN, choroba o nieznanym do tej pory etiologii. Nekrotyczne zapalenie napletka (balanoposthithis) stwierdzono aż u ponad połowy eliminowanych samców w różnym wieku. Są to osobniki od kilkumiesięcznych cieląt do kilkunastoletnich byków. Osobniki chore nie mogą brać udziału w rozrodzie, lecz zachowując popęd płciowy

mogą blokować dostęp do samic osobnikom zdrowym.

Likwidacja osobników chorych prawdopodobnie ogranicza także rozprzestrzenianie się choroby. Ponadto osobniki w złej kondycji fizycznej lub chore winny być eliminowane z uwagi na zagrożenie rozprzestrzeniania pasożytów i chorób. Zasadne jest również eliminowanie takich osobników ze względów humanitarnych (w celu ograniczenia cierpienia zwierzęcia).

Organ uznał, że zabicie do 20 osobników (tj. ok 3 % populacji Białowieskiej) nie wpłynie negatywnie na stan zachowania populacji bytującej w Puszczy Białowieskiej.

W rozpatrywanym przypadku organ uznał, że brak jest racjonalnego rozwiązania alternatywnego w odniesieniu do odstępstwa od rozpatrywanego zakazu. Rozwiązaniem alternatywnym w odniesieniu do zwierząt chorych mogłoby być pozostawienie zwierząt do naturalnej śmierci, jednak z uwagi na zwiększenie ryzyka zarażenia pozostałych osobników przez osobniki chore uznano to za niezasadne.

Można by rozważyć ewentualne przeniesienie osobników agresywnych i wyrządzających szkody do ośrodków hodowli, jednak z uwagi na brak zainteresowania ze strony ośrodków hodowli nie jest to wykonalne.

Zabicie przedmiotowych osobników żubra leży w interesie ochrony dziko występujących gatunków zwierząt, leży w interesie bezpieczeństwa oraz wynika z konieczności ograniczenia poważnych szkód, co odpowiada przesłankom wymienionym w art. 56 ust. 4 pkt 1-3 ustawy o ochronie przyrody, warunkującym wydanie niniejszego zezwolenia.

Na etapie rozpatrywania wniosku nie było możliwe wskazanie konkretnych osobników do odstrzału. Nie podano więc szczegółowego opisu poszczególnych osobników planowanych do zabicia oraz nie określono symptomów i objawów chorobowych będących podstawą do dokonania odstrzału. Rodzić to może pewną dowolność jej wykonania w aspekcie kryteriów typowania poszczególnych osobników do odstrzału. Dlatego też Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska określił warunki dokonywania wyboru i identyfikacji osobników przewidzianych do odstrzałów, a także procedury samego procesu eliminacji. Powyższe wskazania mają na celu ograniczenie możliwości popełnienia błędów podczas odstrzału żubrów i zachowanie pełnej przejrzystości działań w stosunku do gatunku objętego ochroną ścisłą.

Jednocześnie należy podkreślić, że białowieska populacja żubra (linii nizinnej) jest najstarszą i największą, a w związku z tym najlepiej dotychczas przebadaną. Na podstawie analiz z użyciem czaszek żubrów przeprowadzono wiele badań naukowych, m.in. dotyczących śledzenia zmian struktury genetycznej i cech morfologicznych na przestrzeni czasu. Ich wyniki mogą dostarczyć dalszej szerokiej wiedzy i narzędzi do zarządzania populacją gatunku w przyszłości. Biorąc pod uwagę powyższe, organ nałożył warunek dot. umożliwienia wszystkim zainteresowanym ośrodkom naukowym posiadającym odpowiednie zezwolenia na wykonywanie czynności związanych z pobieraniem od zabitych żubrów materiału do badań.

W związku z powyższym należało orzec jak w sentencji.

Pouczenie

Niniejsze zezwolenie nie jest tożsame z zezwoleniem na wykonanie czynności zakazanych z wykorzystaniem okazów pochodzących od objętych niniejszym zezwoleniem zwierząt, tj. posiadanie, przetrzymywanie, zbywanie, oferowanie do sprzedaży, wymianę, darowiznę i wywożenie poza granice kraju. Zezwolenia takie wydaje na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska

(wywożenie poza granice kraju) lub na podstawie art. 56 ust 2 pkt 2 tej ustawy właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska (pozostałe czynności zakazane).

Od niniejszej decyzji nie służy odwołanie, jednakże strona niezadowolona z decyzji, zgodnie z art. 127 § 3 kpa, może zwrócić się do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego zezwolenia.

Zgodnie z art. 52 § 3 oraz art. 53 § 1, art. 54 § 1, a także Działem V, Rozdziałem 2 i 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2017 r., poz. 1369) jeżeli strona nie chce skorzystać z prawa do zwrócenia się z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, może wnieść do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie skargę na decyzję w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji stronie. Skargę wnosi się za pośrednictwem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Wpis od skargi wynosi 200 złotych z zastrzeżeniem, że istnieje możliwość ubiegania się przez stronę o zwolnienie od kosztów sądowych, albo przyznanie prawa pomocy.

Ponadto, zgodnie z art. 127a § 1 kpa w trakcie biegu terminu do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy strona może zrzec się prawa do wniesienia takiego wniosku. W myśl art. 127a § 2 kpa z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, decyzja staje się ostateczna i prawomocna, co oznacza brak możliwości jej zaskarżenia do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Przedmiotowe zezwolenie nie zwalnia ze stosowania innych przepisów, w tym przepisów określonych w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459, z późn. zm.). Wobec tego przed wejściem na nieruchomości należy uzyskać stosowną zgodę właściciela lub osoby uprawnionej do wyrażenia takiej zgody na podstawie innego tytułu prawnego.

z upoważnienia
Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
Zastępcy Generalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska
Marek Kajt
Marek Kajt

Otrzymuje:

Podlaska Izba Rolnicza, Porosły ul. Wierzbowa 57, 16-070 Choroszcz

Do wiadomości:

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku
Minister Środowiska